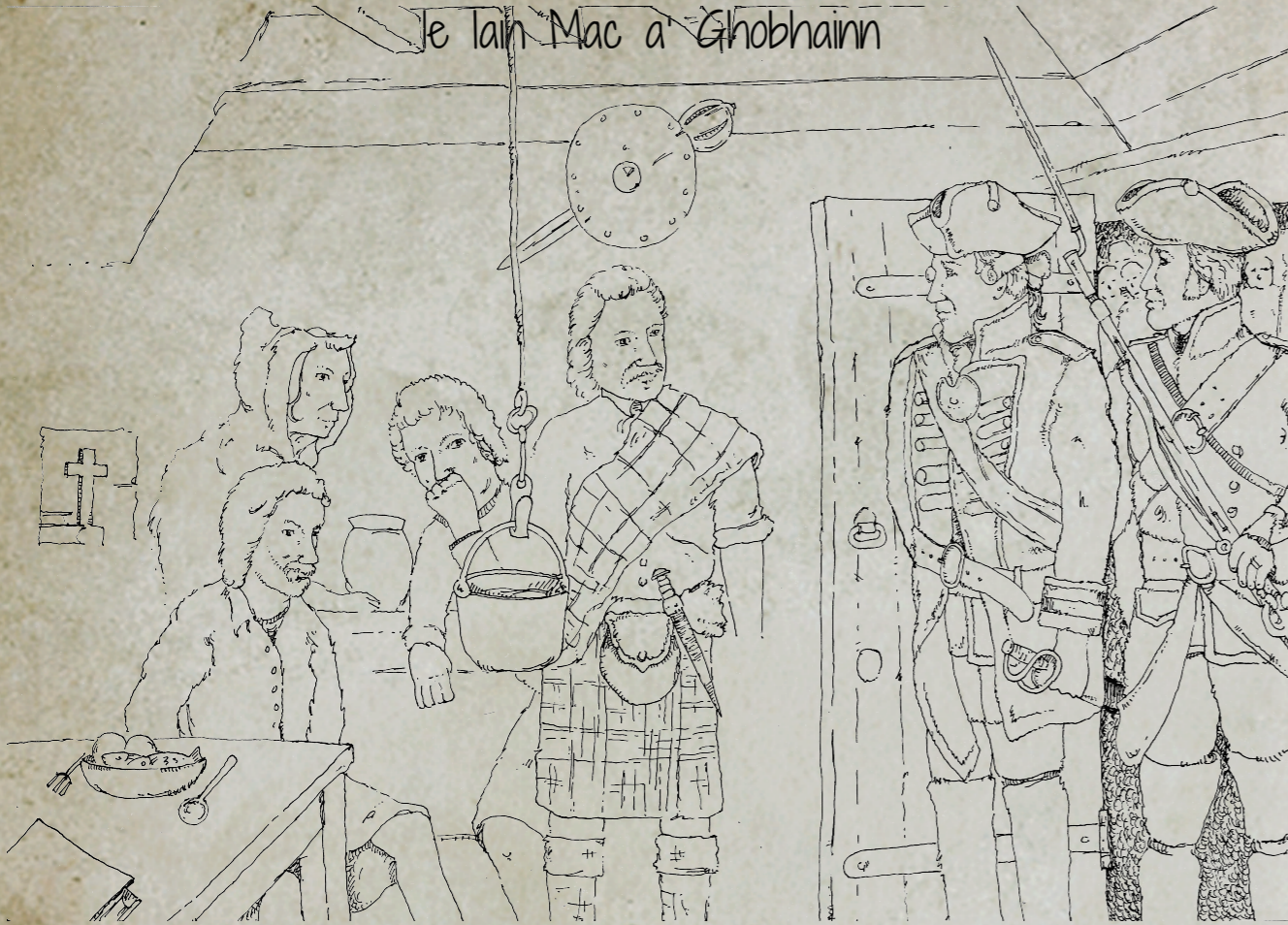

An Taghadh

e lain Mac a' Ghobhainn

Bha seisear ac' ann nan còtaichean dearga 's an commandair. Nuair a dh' fhosgail i 'n doras, bha iad mu coinneamh, len claidhnean fada.

Thàinig iad a-steach, aon an dèidh aoin. Cha mhòr gun robh an seòmar mòr gu leòr air an son. Bha a trìuir mhac nan suidhe aig a' bhòrd ag ithe buntàta is sgadan. Stad iad mar aon duine nuair chunnaic iad na saighdearan - ach a-mhàin Ruairidh, am fear a b 'òige: bha a chùlaibh ris an doras 's chan fhac e iad an toiseach. Shuidh an comandair air an aon chathair a bh' ann 's thuir e ris na saighdearan a dhol a-mach is feitheamh. Bha còigear a-nis anns an rùm - i fhèin (Màiri), 's a trì mic, Tormod, lain is Ruairidh, is an comandair.

"Hhibh," ars an comandair.

Theab Ruairidh bruidhinn ach stad e 's thòisich iad ag ithe.

"An gabh sibh fhèin blasad bidh?" arsa Màiri.

Rinn an comandair gàire ach cha tuirt e smid.

Smaoinich e, a' sealltainn riutha, gur ann a bha iad mar na beathaichean ag ithe.

Sheall e timcheall an t-seòmair ach cha robh biodag na daga ri fhaicinn. Chuir e aon chas tarsainn air an tèile 's thug e sùil air Màiri. Bha i na seasamh aig a' bhòrd a' sealltainn ris. Bha aparàn geal timcheall oirre. Cha robh duine a-nis ag ithe: bha iad ga choimhead.

"Tha e iongantach nach bi mi sgìth uair sam bith," bha e a' smaoinichadh. Bha e toilicht gun robh iad a' feitheamh ris.

"Tha am blàr seachad," thòisich Màiri, "'s cinnteach nach..."

Bha e seachad ceart gu leòr - am blàr. Cùl Lodair. Bha am blàr seachad.

Dh' fheuch Tormod ri èirigh bhon bhòrd. 'S e fear goirid tapaidh a bh' ann.

"Fuirich far a bheil thu," thuir an comandair ri Tormod.

"Bha mi a' dol a nighe mo làmhan," thuir Tormod. Rinn an comandair gàire. Shuidh Tormod sìos a-rithist.

Thòisich an comandair a' bruidhinn. "Chaidh mi bhràthair a mharbhadh aig Cùl Lodair," thuir e. "Chunna mi an claidheamh a' dol tro aodann".

"Ò," arsa Màiri, chaidh mo chèile a mharbhadh cuideachd".

Anns an t-samhachd, thuir lain: "Cha robh duin' againn aig Cùl Lodair." Bha e timcheall air ochd bliadhna deug. Tormod timcheall air fichead, is Ruairidh timcheall air còig-deug. Chunnaic e tron uinneig sneachd air na beanntan.

"Tha thu na do shuidhe air cathair mo mhàthair," arsa Ruairidh.

Cha do fhreagair an comanndair e. Dh' èirich Ruairidh 's thug e chathair do a mhàthair, a' sealltainn ris a' chomanndair fad na tìde. Shuidh i sìos. Theab lain bruidhinn ach cha tuirt e smid. Sheas Ruairidh ris an teine a' sealltainn sìos ris a' chomanndair, a dhà chois sgèabte, a shùilean a' deàrrsadh. Bha brèid air a bhriogais ghorm.

"Dè a tha thu dol a dhèanamh?" arsa Tormod mu dheireadh, a dhà làimh mhòr dhearg air a' bhòrd.

"Innsidh mi dhuibh," ars an comanndair mu dheireadh. "Bu chòir dhomh an triùir agaibh a mharbhadh, ach..." (rinn e gàire) "chan eil mi a' dol a mharbhadh ach a h-aon."

Bha làmhan Màiri na h-uchd, 's i a' sealltainn ris.

"Chan eil fhios agam fhatthast de 'm fear agaibh a bhios ann." Stad e.
"Ach taghaidh ur màthair e."

Nuair a smaoinich e air an siud an toiseach, bha e toilicht'. Uimhir gam marbhadh leis a' bhiodaig is leis an daga? Ach am marbhadh leis an inntinn, bha sin eadar-dhealaichte.

Cha tuirt Màiri smid: bha i mar nach robh i air an cluinntinn.

Sheas Tormod: "Chan urrainn dhut sin a dhèanamh. Chan eil e ceart."

Theab e fhèin èigheachd: "Carson nach urrainn? Mharbh sibh mo bhràthair. Chunna mi an claidheamh a' dol tro aodann."

Ach cha tuirt e càil.

"B' fheàrr dhut a h-uile duine againn a mharbhadh," dh' èigh Tormod,

"Ist," ars a mhàthair, 's i a' sealltainn ri lain. Bha a làmhan geal air a' bhòrd.

"Ist, chan eil fhios agad dè tha thu ag ràdh."

Thionndaidh i ris a' chomanndair: "An e sin a tha thu dol a dhèanamh?"

"S e," ars esan.

"Marbh mise a-rèist," dh'èigh Ruairidh, "marbh mise. Chan eil dragh agam dhìot. Siuthad! Marbh mise."

Bha Màiri a' smaoineachadh.

Smaoinich i 'n toiseach air Tormod: "Tha e fichead bliadhna. 'S e am fear as treise aca. Chan fhaca mi e ag òl a-riamh. Bha e aig Cùl Lodair, 's mharbh e daoine. Tha cuimhn' agam an latha a dh' fhalbh e. Chuir e a chladheamh air, mar sgoilear a' cur peann na làimh. Chan eil mòran còmhraidh aige. An latha a thill e bho Cùl Lodair thug e dheth a chladheamh 's dh' fhalbh e mach 's thiodhlaic e e. Thug e an t-aodach airm leis 's thiodhlaic e sin cuideachd. Nuair thàinig e air ais, shuidh e aig ceann a' bhùird."

Smaoinich i 'n uairsin air lain: "Tha eagal air. Sin as coireach nach eil e a' bruidhinn. Tha farmad aige ri Tormod, 's bha riamh. Chan fhuing e pian. Ach an latha thàinig Tormod air ais bho Cùl Lodair ghlac mi e leis a' chladheamh na làimh. Thàinig deàrrsadh na aodann nuair e chunnaic e mi".

"Chaidh breug innse dhut," arsa Tormod ris a' chomanndair. "Bha aon duine seo aig Cùl Lodair, mise."

Sheall an comanndair ris.

"Thèid mi dh'iarraidh a' chladheimh ma tha thu ga iarraidh. Thiodhlaic mi e."

"Bha mis' aig Cùl Lodair cuideachd," dh'èigh Ruairidh.

"An e an fhirinn a th'aca?" thuirt e ri lain.

"S e," ars lain, "'s 'n fhirinn a th'aig Tormod."

"Eil fhios agad càit a bheil an claidheamh?"

"Tha,"

"Thalla ga iarraidh ma-tà."

Thug lain sùil air, 's dh'èirich e, 's chaidh e a-mach air an doras. Chaidh a stad, 's chual iad còmhradh. Mu dheireadh, thàinig fear de na saighdearan a-steach a bhruidhinn ris a' chomanndair. Ann an ùine ghoirid chaidh e a-mach a-rithist.

"Chaidh a stad, 's chual iad còmhradh. Mu dheireadh, thàinig fear de na saighdearan a-steach a bhruidhinn ris a' chomanndair.

"Chan eil càil a dh' fhios nach e mise mharbh do bhràthair," arsa Tormod ris a' chomanndair.

"Chan eil."

Shaoileadh duine gun robh Màiri na cadal anns a' chathair.

"S e a bh' ann ceart gu leòr," ars an comanndair ris fhèin.

"Tha mi a' smaoineachadh gur e mise..." thòisich Ruairidh a-rithist.

"Ist," arsa Tormod ris, 's dh'ist e.

Bha Màiri a' smaoineachadh: "S e Tormod as fheàrr aca. Nuair a bha mi tinn, 's e dh' altramaich mi. Bha cus pèin air inntinn lain, 's cha chaomh le Ruairidh tinneas. Coinnichidh an saoghal ris fhathast'.

Is stad i mar gum biodh i air i fhèin a losgadh.

"Bu chòir dhuinn trì sràbhan fhaighinn," arsa Tormod, "chan eil e ceart an taghadh a dhèanamh air dòigh sam bith eile."

Sheall i ris, is àrdan na guth: "Nì mise an taghadh," ars ise. Aig a' mhionaid sin thàinig lain a-steach leis a' chlaidheamh mheirgeach. Chuir e sìos air an làr e mu choinneamh a' chomanndair.

"Dè feum a th'ann a-nis?" dh'èigh e. "Tha am blàr seachad." Anns an t-samhachd chaidh e air ais gu a chathair.

Bha Màiri a' smaoineachadh: "Dè thachras an dèidh dhomh an taghadh a dhèanamh - an dithis a bhios beò. Dè thachras?"

Sheall i. Bha Tormod a' bruidhinn gu cùramach is gu socair ri lain, a làmh timcheall air.

Smaoinich i: "Nam beirinn air a' chlaidheamh, dh'fhaodainn mi fhin a mharbhadh". Ach bha an claidheamh meirgeach. Chunnaic i sùilean Ruairidh air a' chlaidheamh cuideachd 's thionndaidh i air falbh. Ach cuideachd chuir e nàire oirre gun smaoinich i air i fhèin a mharbhadh.

Sheall i a-null ris a' Bhioball a bh'aig an uinneig 's rinn i gàire. Sheall i 'n uair sin ri lain. Bha aodann cho geal. Cha dèanadh esan feum ann an cogadh. Chuir e truas oirre cho mòr 's gun theab a broilleach bristeadh le gaol.

Sheas i.

"Tha nì air mo thaghadh a dhèanamh," ars ise. Bha i a' sealltainn dìreach ris a' chomanndair.

"Mhàthair," dh'èigh Tormod

Cha do thionndaidh i ris.

"Cò th'ann?" ars an comanndair.

Cha tuiirt i smid ach sheall i lain dha.

Bha i airson suidhe anns a' chathair ach cha do rinn i sin.

Nuair a thàinig lain far an robh i 's e a' dol a-mach an doras, thug i pòg dha.

Nuair a dhùin an doras, shuidh i anns a' chathair a-rithist.